

Slovo k povzbuzení na sobotu 9. května 2020 ...
Biblická čtení: Sk 13,44-52; Ž 98; Jan 14,7-14

Milé sestry, milí bratři,

máme zase všední den, sobotu 4. týdne velikonočního a samozřejmě také májovou mariánskou sobotu. Zaměříme krátce svou pozornost na obě dnešní biblická čtení. Kéž by i Panna Marie, Hvězda jasná, nám v našich rozjímáních a hlavně v životě dle Božího slova byla průvodkyní, Průvodkyní na cestě (*hodegetrix*), jak zní jeden z jejích krásných starobylých titulů...

První čtení ze Skutků apoštolů nás stále ještě přenáší do Antiochie Pisidské v Malé Asii, do doby první Pavlovy velké misijní cesty, tedy do druhé poloviny 40. let 1. století. Spolu s Barnabášem přišel Pavel v sobotu do synagogy, ujal se slova a přednesl své kázání, „něco na povzbuzení“, jehož část jsme slyšeli předevedčím (druhá část by se byla četla včera, kdy jsme slavili slavnost posvěcení našeho kostela, a tak četli jiná biblická čtení). Už předevedčím jsme si připomněli, že Pavlova řeč je krásným příkladem křesťanské četby celku Starého zákona jako toho, který své naplnění nachází jedině v Pánu Ježíšovi, na jehož příchod je přípravou.

Dnešní úryvek svědčí o tom, co se stalo týden na to, další sobotu. Mnozí z židů nepřijímají Pavlův výklad Starého zákona, přičemž není až tak podstatné, proč se tak děje. V každém případě nepřijetí židy se pro apoštoly stává znamením, aby se obrátili k pohanům. Pavel zde v praxi zažívá to, co pak v Listě Římanům rozvine i teologicky: Bylo to poblouznění Izraele, „tajemství zatvrzelosti“, které (ještě jasněji) otevřelo Kristovo evangelium všem pohanům.

Aniž bychom otevírali velké teologické otázky tohoto „tajemství zatvrzelosti“ (k nim si můžeme přečíst 9. až 11. kapitolu výše zmíněného listu) a snažili se je nějak vyřešit (řešení musíme v tomto případě jednoznačně ponechat Božímu tajemství), můžeme se celou situací nechat velmi prakticky inspirovat: Apoštol Pavel v tom, že evangelium židy skutečně není přijímáno, rozpoznal znamení, že má s ním jít prostě jinam, k někomu, kdo o evangelium bude stát, k pohanům. Nepřijetím se nenechal odradit, zlomit, i když byl dokonce pronásledován, jen pokračoval ve svém díle jinde.

Tak to platí o hlásání evangelia stále: Nepřijme-li ho jeden člověk, může ho přijmout jiný a jinde, byla by škoda kvůli nepřijetím a neúspěchům s hlásáním evangelia skončit. Navíc, kdo ví, jak vše nakonec dopadne i s tím prvním, to ví jen Bůh. Vždyť sám Pavel ve svých listech píše, že „jeden zasévá, další zalévá, jiný sklízí“ a navíc že k obrácení Izraele nakonec dojde, pak že teprve bude moci přijít Kristus na konci světa.

Něco takového neplatí ale zdaleka jen o hlásání evangelia, nýbrž o každém konání dobra, které k evangeliu, k jeho žití i hlásání nedílně patří. Ani v konání dobra se nemáme nechat odradit neúspěchy a nepřijetím, i když je to mnohdy také velmi těžké a frustrující. Když někde někdo o naše nějaké dobro skutečně nestojí, můžeme pomoci třeba jinde a někomu jinému. To pochopitelně neznamená dobro obrátit ve zlo, to přeci svatý Pavel v žádném případě neudělal, ale prostě nabídnout pomoc dál a dalším. S tím, že kdyby ten, kdo naši pomoc prvně odmítl, ji potřeboval a navíc o ni stál, tak mu ji rozhodně odmítnout nemůžeme, naopak. Stejně jako Pavel, který si ze všeho nejvíc přál, aby se židé nakonec obrátili, dokonce tak moc přál, že by pro to i svou vlastní spásu obětoval, jak dojemně vyznává v Listě Římanům.

Evangelijní úryvek nás přenáší do chvíle po poslední večeři, nasloucháme Ježíšově řeči na rozloučenou. Dnešní slova jsou jeho odpovědí na Filipovu prosbu „Pane, ukaž nám Otce – a to nám stačí“. Pán Ježíš odpovídá, že kdo vidí jej a věří v něj, už vidí Otce, protože on je Božím Synem, který se stal člověkem – to je základní pravda, která se všemi jeho velkými řečmi v různých obměnách prolíná stále, pravda, o které jsme ve velikonoční době měli už více možností rozjímat. To, co ale v jiných řečech až tak nemáme, je krásné zaslíbení, které

Pán Ježíš vysloví hned nato, zaslíbení, že jeho učedníci budou konat ještě větší skutky, než konal on sám, protože on se nyní loučí a odchází na nebe.

Jak tomu rozumět? Že bychom měli být schopni větších a zřejmějších zázraků, že bychom jich měli udělat dokonce víc? Že bychom měli také vstát z mrtvých vlastní silou? Anebo že bychom měli také sílu vykoupit svět? Určitě nic z toho, to vše jsou atributy Kristova jedinečného boholidství.

Možná ale slovu Kristovu – aspoň neuměle – můžeme rozumět tak, že naše skutky mají být „větší než Kristovy“ v tom smyslu, že můžeme s Boží pomocí udělat něco, co nás přesahuje, co je Boží. Pán Ježíš konal a koná to, co je oběma jeho přirozenostem vlastní, koná Boží i lidské skutky, boholidské (*theandrické*, jak říká krásný příslušný grekismus). My můžeme konat jen skutky lidské, jsme jen lidé, ale z Boží milosti můžeme vykonat něco, co nám vlastní není, protože nejsme Bůh, co nás Božsky přesahuje

V tomto ohledu je třeba Kristovo zaslíbení vztáhnout asi nejprve a specificky na apoštolskou službu. Apoštolové a jejich nástupci rozhodně dělají věci větší, než jakých jsou schopni, zejména když vysluhují svátosti anebo hlásají Boží slovo. K tomu nutně potřebují Boží milost, v případě svátostí dokonce zcela nezaslouženou svátostnou moc vázanou na kněžské svěcení. Ale můžeme Kristova slova chápat i v širším smyslu jako vztažená nám všem, Kristovým učedníkům a učednicím: Všem nám totiž nějak platí zaslíbení konat „skutky ještě větší“, skutky Boží.

V řeči o chlebě života jsme o jednom takovém Božím skutku slyšeli. „to je skutek Boží, abyste věřili v toho, koho on poslal“, tedy v Pána Ježíše. Křesťanská víra je darem, který si nikdo z nás nemůže sám dát ani zasloužit, je prostě darem Božím, je skutkem, který nás přesahuje. Podobně vše, co k víře – ve smyslu celoživotního postoje následování Pána – patří a z ní vychází. Darem je tak vše, co nás otevírá Bohu i druhému člověku, co nás uschopňuje ke skutečné víře, naději a lásce, především k té poslední, k lásce, která umí dávat sama sebe, až na kříž... To totiž už přesahuje pud sebezáchovy nám jako tvorům vlastní a činí z nás lidi proměněné k Božímu obrazu a podobě.

Prvním předpokladem k takovým skutkům je otevřenost je jako dary Boží přijmout. A možná o ně i prosit. Ne nadarmo po zaslíbení ještě větších skutků následuje jiné zaslíbení, totiž to, že Pán Ježíš nám dá, oč ho budeme prosit v jeho jménu. A jedině, co nám vlastně slíbil, je on sám.